

Dosarul nr. 1ra-59/2022

1-21021444-01-1ra-12012022

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

30 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Boico, Ghenadie Plămădeală

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2021, în propria cauză penală de către inculpatul

*Cucer Dumitru XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX.*

Termenul examinării cauzei:

prima instanță: 10.02.2021 – 23.03.2021;

instanța de apel: 14.04.2021 – 09.11.2021;

instanța de recurs: 12.01.2022 – 30.05.2022.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A CONSTATAT:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 martie 2021, cauza fiind examinată în conformitate cu prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, Cucer Dumitru a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin.(1¹) Cod penal, aplicându-i-se o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 90 Cod penal, executarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani, aplicată în privința lui Cucer Dumitru s-a suspendat condiționat pe un termen de probă de 1 (unu) ani.

S-a aplicat în privința lui Cucer Dumitru măsura preventivă – angajamentul de a nu părăsi țara până la intrarea sentinței în vigoare.

S-a încasat de la Cucer Dumitru în beneficiul statului cheltuielile judiciare în

mărime de 448,00 (patru sute patruzeci și opt) lei, pentru efectuarea Raportului de expertiză medico-legală nr. 202002P3529 din 17.11.2020.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, Cucer Dumitru pe data de XXXXX, în jurul orelor 10:00, aflându-se în curtea blocului locativ din str. XXXXX, mun. Chișinău, l-a agresat verbal și fizic prin aplicarea loviturilor cu pumnii și picioarele în regiunea pieptului și genunchilor, provocându-i dureri fizice ofițerului de patrulare a INPS al DP mun. Chișinău a IGP, comisar principal, Olărescu Lucian, care își îndeplinea atribuțiile de serviciu.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia a declarat apel *procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Gonța Oleg*, care a solicitat casarea sentinței pe motivul blândeței pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis, totodată să fie încasate din contul inculpatului cheltuielile judiciare în mărime de 448 lei, suportate pentru efectuarea raportului de expertiză.

3.1. În motivarea cerințelor sale a susținut că, fapta de care a fost învinuit Cucer Dumitru este periculoasă, care prevede o pedeapsă de până la 3 ani închisoare. Inculpatul la stabilirea pedepsei a beneficiat de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, din care considerente aplicarea unei pedepse cu suspendarea executării pedepsei nu constituie o individualizare corespunzătoare, astfel încât inculpatul nu va putea fi reeducat decât în stare de lipsire de libertate, deoarece fapta lui cu mult depășește limitele suspendării condiționate a executării pedepsei.

Mai mult decât atât, în ședința de judecată s-a constatat că motivul agresiunii colaboratorului de poliție aflat în exercițiul funcțiunii a fost unul incompatibil cu suspendarea condiționată de executare a pedepsei, și anume, fiind în stare de ebrietate și nedându-și seama de ceea ce face, ceea ce constituie temei rezonabil de a clasifica comportamentul inculpatului ca fiind periculos pentru societate, astfel încât suspendarea executării pedepsei în privința acestuia compromite scopul general al pedepsei, prevăzut la art. 61 alin. (2) Cod penal, de restabilire a echității sociale, cât și preventive săvârșirii infracțiunilor atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Susține că legalitatea sentinței trebuie să rezulte din aplicarea legii cazului respective, iar motivarea sentinței trebuie să rezulte din explicarea aprecierii pedepsei în mărimea expusă în partea dispozitivă a acesteia. Astfel, pedeapsa reală cu închisoarea este în coraport cu fapta săvârșită, dar și pentru prevenirea altor fapte analogice.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2021, a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința în partea aplicării pedepsei și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Cucer Dumitru recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, s-au exclus prevederile art. 90 Cod penal.

S-au menținut celelalte dispoziții ale sentinței.

Termenul executării pedepsei urmînd a se calcula din momentul reținerii.

4.1. La pronunțarea hotărârii adoptate, instanța de apel a statuat că prima instanță a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrînd just acțiunile inculpatului conform art. 349 alin. (1¹) Cod penal, conform indicilor calificativi - aplicarea violenței nepericuloase pentru viață și sănătate față de persoane cu funcție de răspundere și asupra persoanei care îndeplinește datoria obștească, în scopul sistării activității sale de serviciu, însă, pedeapsa stabilită inculpatului Cucer Dumitru, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal este una prea blîndă.

Astfel, la stabilirea și individualizarea pedepsei aplicate inculpatului, instanța de apel avînd în vedere argumentele invocate în apelul declarat în coraport cu circumstanțele constatate a statuat că, prima instanță eronat a reținut că este posibilă corectarea inculpatului fără izolarea acestuia de societate, or, doar condamnarea reală la pedeapsă privativă de libertate, ar atinge scopul pedepsei penale stabilite în art. 2, 61 Cod penal.

Instanța de apel a considerat că prima instanță greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținînd o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a dispoziției art. 90 Cod penal. Discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei cu suspendarea condiționată a executării ei.

Totodată, instanța de apel a concluzionat că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art. 62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal. Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită

inculpatului trebuie să fie executată real ori, în perspectiva personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării executării pedepsei în privința vinovatului pe un termen de probă stabilit de instanța de judecată.

Instanța de apel a conchis că modalitatea de executare a pedepsei aplicate în privința inculpatului Cucer Dumitru, nu este echitabilă în raport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile produse și rezonanța socială a acesteia.

Mai mult, instanța de apel a specificat că, așa cum rezultă din textul sentinței, prima instanță și-a motivat dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpatului menționând că este posibilă corectarea și reeducarea inculpatului fără izolarea acestuia de societate, ceea ce instanța de apel consideră că e o concluzie pripită și eronată, care nu poate fi menținută.

În atare situație, instanța de apel a opinat că inculpatul poate fi corectat, reeducat doar prin executarea reală a pedepsei închisorii, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

La aplicarea pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 76-77 Cod penal, de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, inculpatul comis o infracțiune cu intenție care, conform art. 16 Cod penal face parte din categoria celor mai puțin grave, de comportamentul inculpatului până și după comiterea infracțiunii, de faptul că cauza a fost examinată în procedură simplificată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, de lipsa circumstanțelor agravante și atenuante. Prin prisma prevederilor art. 364¹ alin. (8) al Codului de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei cu amendă.

La caz, componența de infracțiune prevăzută de art. 349 alin. (1) Cod penal, (în vigoare la data săvârșirii infracțiunii), se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu munca neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore, sau cu închisoare de până la 3 ani. Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, s-au valorificat anume în această ordine, astfel că, instanța de apel a concluzionat oportun de a admite apelul declarat de acuzatorul de stat și lui Cucer Dumitru, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 349 alin.(1) Cod penal, a exclude prevederile art. 90 Cod penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către *inculpatul Cucer Dumitru*, care invocând ca temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct.

10) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei în partea stabilirii măsurii de pedeapsă, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Cucer Dumitru să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin.(1)¹ Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, aplicându-i-se o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, iar în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, executarea pedepsei să fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

5.1. Pentru a susține solicitările din recursul declarat, recurentul a subliniat că instanța de apel greșit i-a dozat pedeapsa, or, excluderea art. 90 Cod penal, în cazul dat poate fi stabilită și fără aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, astfel, neglijându-se efectul atenuant care este impus de procedura simplificată.

Concluzia instanței de apel că incidența procedurii simplificate nu poate fi valorificată și ca o circumstanță atenuantă, pe motiv că aceasta ar însemna că aceeași situații de drept i s-ar acorda o dublă valență, este lipsită de suport logistic în situația când se aplică o pedeapsă apropiată de maximul posibil.

Luând în considerație faptul că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, pentru care legea prevede în calitate de pedeapsă amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore, sau închisoare de pînă la 3 ani, ținînd seama de circumstanțele atenuante prezente în cauză și persoana inculpatului, care se caracterizează pozitiv, anterior nu a săvîrșit careva delict ori infracțiuni, fapt ce permite de a concluziona că aceste fapte în viața acestuia sînt unice, conchidem că pedeapsa stabilită inculpatului de către CA Chișinău este una prea aspră în coraport cu fapta comisă.

Instanța de apel nu a motivat de ce o pedeapsă non-privativă de libertate n-ar restabili echitatea socială, de ce inculpatul doar în condițiile de detenție ar putea fi reeducat, corectat și doar în acele condiții s-ar preveni comiterea din partea lui a unei alte infracțiuni.

6. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, invocînd că instanța de apel și-a motivat suficient soluția în sensul pedepsei penale stabilite inculpatului.

7. Judecînd recursul ordinar în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia că, recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța admite recursul, casează parțial sau total, hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond

și de apel în temeiurile prevăzute de prezentul articol.

Astfel, recurentul își întemeiază recursul ordinar declarat, pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care reglementează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul reține că, titularul dreptului de recurs este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor comise, însă, critică hotărârea instanței de apel numai referitor la stabilirea pedepsei, nefiind de acord cu excluderea prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului Cucer Dumitru învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 349 alin. (1^a) Cod penal.

Verificând decizia instanței de apel prin prisma criticilor invocate de recurent, Colegiul penal lărgit atestă că în speță persistă temei de a interveni în hotărârea contestată dat fiind faptul că temeiul semnalat de către inculpatul Cucer Dumitru prevăzut de art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală și-a găsit confirmare în speța nominalizată, reieșind din următoarele considerente.

Colegiul penal lărgit menționează că, la stabilirea pedepsei, instanța de apel nu a reținut în deplină măsură prevederile art.75 Cod penal, care stipulează că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a prezentului Cod.

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii legii în baza căruia persoana se declară vinovată. În același rând, după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special, a prevederilor art.90 Cod penal, în cazul în care nu sunt impedimente.

În sensul art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

În cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii: - împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite; - starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită; - natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii; - motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit; - natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului; - conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal; - nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Criteriile generale de individualizare a pedepsei pot fi definite ca fiind acele reguli, principii, prevăzute în Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seamă la stabilirea categoriei, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel, la individualizarea pedepsei inculpatului, pripit a decis excluderea prevederilor art.90 Cod penal și a dispus executarea reală pedepsei stabilite.

În argumentarea acestei concluzii Colegiul lărgit atestă, că deși în speță a fost stabilită lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, instanța de apel aplicând lui Cucer Dumitru o pedeapsă sub formă de 1 an închisoare, a decis excluderea prevederilor art.90 Cod penal, bazându-se inclusiv pe argumentele invocate în apel de către procuror și absolut neîntemeiat a menționat că nu există temei pentru aplicarea normei date.

În continuare, Colegiul penal lărgit atestă că, expunându-se asupra legalității și temeiniciei individualizării pedepsei penale în privința inculpatului, instanța de apel în mod controversat s-a expus asupra căinței sincere și recunoașterii vinei din partea inculpatului, menționând prezența în speță a acestor circumstanțe, fără însă a le da o eficiență în sensul atenuării situației inculpatului. Mai mult, instanța de apel la individualizarea pedepsei a reținut gravitatea infracțiunii săvârșite, personalitatea inculpatului Cucer Dumitru care anterior nu a fost condamnat, la evidența medicului narcolog și medicului psihiatru nu se află, are doi copii minori la întreținere, este angajat în câmpul muncii în calitate de farmacist și a concluzionat că inculpatul poate fi corectat și reeducat doar prin executarea reală a pedepsei închisorii. O astfel de abordare și interpretare a legii în detrimentul persoanei este inacceptabilă, or, din astfel de deducții devine alogică motivarea soluției privind posibilitatea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, în privința inculpatului, care a solicitat examinarea cauzei în procedura art.364¹ Cod de procedură penală, recunoscându-și vina și manifestând căință de cele comise.

Astfel, instanța de recurs constată că această concluzie și o asemenea motivare a soluției instanței de apel nu corespunde criteriilor de stabilire a pedepsei, deoarece suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art.90 alin.(4) Cod penal, poate avea loc și în cazul săvârșirii unei infracțiuni mai puțin grave (art.349 alin.(1¹) Cod penal), iar în speță nu este nici un impediment pentru aplicarea acestei norme de drept.

Totodată, Colegiul relevă că, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de el este un incident în viața acesteia, or, instituția suspendării condiționate a pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj acordat de lege infractorilor, ci trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă. Suspendarea condiționată, înseamnă liberarea condiționată de la executarea reală a pedepsei sub formă de închisoare, însă cu obligarea persoanei de a respecta anumite condiții impuse de instanța de judecată.

Ținând cont de cele menționate, Colegiul lărgit constată, că instanța de apel soluționând chestiunea referitoare la modul de executare a pedepsei stabilite nu a ținut cont de faptul că Cucer Dumitru este pentru prima dată atras la răspundere penală.

Având la bază aceste împrejurări, precum și faptul că inculpatul a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că scopul legii penale prevăzut la art.61 Cod penal, poate fi atins fără izolarea acestuia de societate, și din aceste considerente va menține pedeapsa stabilită de către prima instanță, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, care este una echitabilă și proporțională în raport cu fapta comisă și cu circumstanțele cauzei.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit consideră că sentința primei instanțe în partea stabilirii pedepsei și în partea individualizării executării acesteia este legală și întemeiată, motiv pentru care se apreciază că apelul acuzatorului de stat în această parte a fost greșit admis.

Astfel, recursul inculpatului este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel ca fiind neîntemeiată, și cu menținerea sentinței primei instanțe, prin care *Cucer Dumitru XXXXX* a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin.(1¹) Cod penal, aplicându-i-se o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani, iar în conformitate cu art. 90 Cod penal, executarea pedepsei s-a suspendat condiționat pe un termen de probă de 1 (unu) ani.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul *Cucer Dumitru XXXXX*, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2021, cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 martie 2021.

Cucer Dumitru XXXXX, urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința acestuia nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **19 iulie 2022**.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Victor Boico

Ghenadie Plămădeală